

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortéza 3 sz. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Vogliernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton déln.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, február 6. 1868.

Ö Felsőgeik tegnap esti 6 órákor érkeztek a fővárosba, harangok zúgása és ágyuk dörgése közt, habár az ünnepélyes fogadás mellőzendőnek nyilvánított, a hatóságok az indóházban vártak ö Felsőgeire, s a városban át nagy népség képezett útköz mellett sorfalat, mely a fejedelmi párt folytonos lelkesedéssel éljenzte

Királyné ö Felsége itt fog maradni, s itt várja be lebetegedését, melyet ápril havára várnak. Ö Felsége folytonos rokonszenvének, melyet nehezebb napokban is nemzetünk iránt annyiszor tanusított, újabb tanujelűl tulajdonitják ezen jelenséget.

Máskülönbén a főváros politikailag most igen csendes, s a farsang vigalmai, vagy a vidéki s legutóbb az erdélyi szélsőbb demonstrációkról hallhatni itt-ott véleményeket.

A delegáció működése mozgatta olykor fel a politikai vélemények elcsendesült hullámai, a szélsőségeken kapkodott valami nagy szakadást vártak az ottan megjelent pártok közt, mely az egész intézményt maga után sodorja; s melynek megbíultával, hogy mi mást tudának ez idő szerint előállítani, azt csakugyan a szélső pártok sem tudták épp úgy kifejezni ekkor, mint a vegyészek a bölcsesség követ.

A „Hon” pártjának egyik érdemes tényezője, gr. Keglevich, kimondott ugyan egy programot, melynek megfogalmazását is bizik a magyar ember kebele, hanem aztán jó volna, ha ezt ki is tudná vinni, s az azzal együtt járó pénzkidadásokra valami alapot gondolna ki, mert midőn ök még azon adó miatt is túlterhelve látják néptünket, melyet az Ausztriával közös kő- és hadügyi háztartásunk követ, hogy hova mennének adókkal, ha mint külön európai hatalmasság, külön diplomácia, s egészen külön önálló és független hadsereg tartására lennünk utalva? ezt igen jól megértheti a józan ember azon költségvetésből, mely most a delegáció elébe terjesztetett, s melyet most Ausztriával együtt oly módon hordunk, hogy minden száz forintból hetven ö fizet, s a maradékot mi, míg akkor szinte az egész százat kellene nekünk fizetnünk, s még egy más százat aztán Ausztriának.

Ha Magyarország minden udvarhoz követeket küld, ha úgy tart külön hadsereget, hogy azt egészen ö fizesse, nem pedig csak 30 százalékát a hadi kiadásoknak, úgy azon 84 milliónyi összeget, melyet összes adónk mostan behajt, s melyre joggal panaszkodunk, hogy túlterhel, mind oda kellene fizetni nagybatalmi állásunkért, s honnan vennék aztán pénzt belsültségeinkre, honnan fizetnők törvényseinket, közigazgatásunkat s intézeteinket.

Eppen két akkora adót kellene ekkor fizetnünk, két oly drágán árutatnunk dohányt, sőt s minden monopoliomot.

Megbirná-e ezt ma Magyarország adófizető népe?

Ne ámsuk magunkat; nem bírnók meg bizony mi egy egészen külön államélet költségeit, oda meg idő kell, hogy anyagilag kinőjünk magunkat.

De hogy ha ma megbírnók is a kétszeres adót, képzelhetjük-e, hogy a dynastiá lemond a pragmatica sanctióról, csupán a mi kedvünkért megszűnik 35 millió lélekből álló birodalmából két oly külön birodalmat alkotni, mely egymással mi összeköttetésbe se legyen?

Már pedig egészen külön független hadsereg, külön független diplomácia, nem egyéb a szövetségi törvényes viszony szétválásánál.

Törvény után ezt nem követelhetjük, mert a pragmatica sanctiónál fogva s mi erdélyiek az 1791. VI. d. articulusnál fogva is Ausztriával a kölcsönös védelemre s közös uralkodásra nézve egyesülve vagyunk; hogy az uralkodó Felsőge feladja azon törvényt, mely az ö uralkodását s népei kölcsönös védelmét biztosítja, ezt nincs joga tenni, ha nepei nem akarják, ha nepei önfenntartásukra nézve szükségessének látják ezen minit, mit a törvény biztosított. De ha a népek mindkét részről óhajtanak is, látjuk, hogy az európai népek és hatalmak egy erős nagy birodalmat kívánnak ide az orosz torkában, s mindnyájan azon hisztoriai viszony mellett nyilatkoztak, mely közt Ausztriával állunk.

Nincs más mód tehát, mint fegyvert fogunk, s-isten neki, kivinnunk függetlenségünket szemben Ausztriával, szemben a poroszszal, olaszszal, francziával, oroszszal, a melyek egy ily catastrophen által különbözölge lennének érdekelve, de egyikük sem a mi független állami önállásunk mellett.

A ki ily politika kivására erőt érez magában, rajta, hódítsa meg a világot azon eszmének,

melyet, mint elméletet, szívünkkel elfogadnánk mindnyájan, hanem aztán teremtsen Magyarországnak két akkora földet, két akkora népet, hogy a külön államéletre szükséges két akkora adót fizetni képes legyen.

Máskülönbén minden számítása s egész politikája a légben lebeg. Igen szép és kecsesgató ábrándok ezek, de kiki csak addig nyújtóztatik, a meddig a takarója ér.

Pest, február 4. 1868.

(D.) Ha a baloldali delegatusok interpellatioja mozgást csinált az inkább aggodalmaskodók táborában, azt sokrészen okozta azon magyarázat, melyet ez interpellatio végczéljára nézve a szélsőbb ellenzéki lapok felhoztak.

Ezek azt akarták már előre elhitetni, hogy a delegatióban nagy crisis fog beállni, a Deák-párt ismét meg ismét elárulta a hazát, miután nem osztózik Ghiczyék azon nézetében, hogy a hadügynek a közösiügyek sorába számított tárgyai nézve felelős miniszterium nem kell, sőt ellenkezőleg a Deák-párt úgy vélekedik, hogy miután alkotmány van, ezen legfontosb ügyet sem lehet absolutisticus úton kezelni, s kell hadminiszter, kit a hadügyi kiadásokért stb. felelősségre lehessen vonni.

Mikor hire futott, hogy a Deák-párt megnyugodott azon magyarázaton, hogy a Reichs-miniszterium fogalma alatt nem ért egyebet a miniszterium, mint a közösiügyi kormány fogalmát, s az így politikai horderejét elvesztett kérdést az interpelláló Kerkápolyi már csak nyelvészeti kérdésnek tekintve megnyugodott, újra rázúdultak a Deák-pártra a lapok, s azt várták, hogy Ghiczyék most szakítanak, zavart csinálnak, s az alkotmány új alapjának képtelenségét ez által kitiűntetik.

Im ma már mindenki látja, hogy Ghiczyék is éppen úgy megnyugodtak a miniszteri válaszból mint a Deák-pártiak, s a világ e kérdés miatt föl nem fordult.

A „Hon” ezen eredményt a baloldali delegatusokra nézve a helyzetben keresi, s nem az ö meggyőződéseikben.

Ezen feltevessel részéről nem gyanúsítom a baloldaliakat, ök kikötötték mikor a választást elfogadák, hogy a többség véleményét ne legyenek kénytelenek respectalni, s a Deák-párt kimondá, hogy ezt nem is követelte soha, s kövessék mindenben szabadon meggyőződéseiket.

Nem lehet tehát s nem szabad mást tenni fel, mint hogy a baloldali delegatusok itt is saját meggyőződéseiket követték, s ha ebben a Deák-párttal egyeztek, az nem baj, sőt szerencse, minél több kérdésben nyughatnak meg az ellenzék a kormányzó párt nézetein, az a közjóra nézve annál jobb.

Az ellenzék nézve nem lehet ok az, hogy kormányválság fenyegette volna e kérdés miatt, az ellenzék megtámadja a kormányt, készen kell hogy álljon a kormányválságra s annak minden következményeire.

Ha nálunk nincs azon rendes állapot, hogy az ellenzék biztos lehessen abban, hogy ha a kormányt megbuktatja, azt okvetlen az ö többségi kormánya fogja felcserélni, akkor beláthatja azt is, hogy a helyzet balsorsa nem a kormányzó párttól ered, hanem ered nemzetünk szerencsétlen historiai helyzetéből s csekély létszámából. Ha volnánk vagy 15 millió magyarok, akkor a kormánycrisis csak annyi volna, hogy szabadelvű pártot szabadelvű párt cserélne fel, akkor izgathatnának a megyéken, tehetnék erőtlenné a kormányt, s vethetnék alá gyakoribb változásoknak; de most nem úgy vagyunk, s a magyar kormánytól senki többet nem követelhet, mint csak annyit, a mennyit ö maga kívinni ígérkezhetnek, ha a mostani kormány helyett kormányra jutna.

A szabadság elvont elmélet szerinti jogát alig egypárt nemzet bírja Európában, hogy a Deák-pártot is a szabadság utáni sovargások magasb eszméi is hevitik, azt kérdés alá nem vonhatni, de hol van azon magyar állam, mely saját autonóm állami létét 30—35 millió lélek anyagi és szellemi erejével támogatva, szomszédai közt, melyek 40—70 millió népet számitanak, biztosan megállhatna.

Felhasználjuk most a szabadság azon mértékét, melyet történelmi viszonyainkhoz képest az idők kedvezése s Ausztria vereségei folytán kivívhatunk, ez alapon a nemzet élhet virágozhat, s kinőheti magát, habár nem oly független respublica mint Amerika vagy Svájc, hanem szabadok vagyunk csakugyan annyira, hogy sokkal nagyobb nemzetek óhajtanak belügyeikben azon szabadság birtokába jutni, melylyel mi bírnók.

Eppen úgy tuloznak a bécsi lapok, a melyek Ghiczy interpellatioját fiasco-szerűnek akarják feltüntetni. Ezen interpellatio helyes ellenzéki tény volt, mert rászoritotta a miniszteriumot, hogy nyilatkozzék hogyan fogja fel állását, s hogyan a magyar nemzet jogát a honvédelem rendezéséhez s a magyar hadsereg felállításához, és a miniszterium úgy felelt, hogy felfogta az 1867-diki törvény intentionját, s tiszteletben tartja Magyarország országos függetlenségét, parlamentarizmus jogait s önállását, úgy mint a közös kérdésekben teljes paritását.

A Ghiczyék interpellatiojának is tehát meg volt a maga oka és eredménye, s a világért sem volt oly fiasco, mint a hogy egy pár bécsi lap felmutatni kívánja, a mely nem érti azt, hogy a jog magyarázatát a maga idejében letett kormánynyilatkozatok képezik, melyeket alkalom szerint provocálni az eszéyes képviselőt, s még kiválólag az ellenzék feladata, mely ha a kielégítő nyilatkozaton meg tud nyugodni, kitiűnteti, hogy nem viszketeget, nem felforgatási törekvést, hanem a jogok szilárd megalapításának s fejlesztésének szándékától vezettetik.

Rendes alkotmányos fejlődés szerint kétségtelenül a mostani mérsékelt ellenzék lehetne arra hivatva, hogy a kormányon a jelenleg szintén szabadelvű kormánypárttal cserélkezzék, s így hazánk azon kellemes helyzetben lenne, hogy élén mindig szabadelvű elemek állanának. Tagadhatlan, hogy a mérsékelt bal vezérférfiai ezen irányt tartják szem előtt, de a valódi ellenzék hazánkban mindinkább más ductust követ.

A megyék s hatóságok renitenskednek, a miniszterium rendeletei ellen, követválasztások egyenesen nemcsak kormány, de az elfogadott alkotmány-alapok elleni nyílt demonstrációkká fajultak, a journalistika teljes féktelenségbe ment át Pesten, a ki a „Nép Zászló”-ját, „Márctius 15”-ét átolvassa, melyeket ezer meg ezer példányban szórnak szét a vidékre ingyen, azok beláthatják, hogy a kormány állása mind tarthatlanabbá válik annál inkább, mert szabadelvűségében behozván az esküdttsékek intézményét, azon rendeletét östörvényeinknek, hogy a positiv törvények ellen nyílt agitációt kezdeni nem szabad, a törvényben járatan s a szónoklatok által hangolódó esküdttsékekkel elérni nem tudja. Ez intézményt pedig a miniszterium szabadelvű programjánál fogva fel nem adhatja, habár bebizonyul, hogy vele a hazát a folytonos izgatástól és zaklatástól megmenteni nem lehetne.

Sajnos lesz, ha be lesz bizonyítva, hogy Magyarország szabad elvek szerint nem kormányozható, a nemzet, ha nem tisztelte a miniszterium tekintélyét, ha nem adott neki elég támaszt és erőt, nem tisztelte a maga alkotmányát; s ha ö maga nem tisztelte, hogyan fogja majd követelni, hogy a hatalom, a mely hisztoriai viszonyunknál fogva sok részben kívülről áll, tisztelje azt.

Kétségtelen, hogy a szabadsággal való visszaélés egy veszélyes. raptusa ragadta meg Magyarországot a szélső pártok heves és boszus agitatioja következtében, a mire bőv anyagot nyújt a birodalom eladósodásából reánk esett nagy terhek s a közelmúlt igazságtalanságnak gyűlöszó emlékeze.

Kormányunk, melynél becsületesb, jobb akaratú kormány soha nem ült a fohatalmon, s mely állásából csekély fizetése folytán nem-hogy hasznát nem húz, de saját vagyonát emészti a közért, e kormány sárral dobáltatik; s örült fog e lenni valjon, hogy ha a haza nem ébred föl arra, hogy a féktelenséget erélyes rendszabályokkal visszautasítsa, ott maradjon azon kormányon, mely ö csak kinos munkásságra s a tömeg kicsapongásainak eltűrésére kényszeríti?

Nem! részéről úgy látom, hogy a mily

irányban a szélső agatatók hajtanak, s a mily irányban szítják a tüzet mindenfelé, ha e progressio tovább megy, a Deák-párti kormány, vagy rendkívüli erőt adad a parlament, vagy pedig le fog az köszönni.

Ha felgyújtjuk a tüzet, hiában mossuk aztán kezeinket, miképp nem akartuk, hogy ekkora tüzet üssünk; ha izgatjuk a tömeget, hiában állunk elé orálni, midőn az túlmegy féktelenségében, rajtuk árad, kik e féktelenséget felgyújtottuk, s nem gondoltuk meg, hogy az áradó lángokkal aztán birni nem fogunk; nem gondoltuk meg, hogy Európa előtt egy veszélyes álltmányt adunk ellenségeink szájába, azt, hogy a magyar nemzet szélsőségre törő lázas nemzet, a mely önmagát alkotmányosan kormányozni képtelem!

Ez lesz a jelszó Európában, ha nem a parlamentből, hanem a megyékről eredő szélső impulsusok miatt a Deák-párti kormány tárcáját letendí.

En remélem, az uralkodó Felsőge nemes kedélyében s alkotmányos érzelmeiben bizva, hogy egy ily kormányválságot nem fog ostromállapot s haditörvényszék követni.

De másfelől azon nemzetközi nagy követelmények kényszerűségeit is ismerve, melyeknek az Uralkodó hatalma is alá van rendelve, biztosan látom azt, hogy ha a nemzet az egyik szabadelvű pártot túlzásai által kormányzásra képtelenné tette, mulhatatlan oly kormány fog alakittatni, mely programjánál fogva századunk szabadelvű eszméi iránt, s jelesen a belső szabadság irányában is ne legyen annyira kötelezve, mint a szabadelvű Deák-párt.

Nem akarok én sem vészhireket terjesztetni, sem ijesztgetésekhez folyamodni; én a helyzetből vonom a logikai következtetést, s következtetésem, tájdalom! más nehéz napjainkban is valósultak. Mikor 1848-ban kimondottam egyik lapban, hogy a függetlenség kimondása mulhatatlan vonandja maga után az oroszok intervencióját, gyáva aggodalmaskodást hánytak szememre a szélső lapok, senki sem hitte az orosz intervenciót; azt hitték, hogy Európa azt el nem tűri. Eltűrté, s az oroszok összegyilkoltak, elvesztettük húsz évre szabadságunkat, mert a kivívott szabadság túlzásokra ragadt.

Most is kétségtelennek látom, hogy egy szabadelvű s a haza legtiszteltebb fiaiból álló kormány a féktelenségek ellentállás s engedelmesség tovább-barapozását nem tűrheti, s ha a nemzet zömétől, vagy a parlamenttől a józanság és hatalom eszközeit arra nézve nem bírandja, hogy a rendet úgy tartsa fenn a hazában, a mint illik egy alkotmányos szabad kormányhoz és nemzethez, s a mint joggal követelheti azt egy alkotmányos dynasta; e kormány le fogja tenni tárcáját, s azokra veti a felelősséget, kik a visszaélésekre s engedelmességekre izgattak.

Mig ellenkezőleg, ha a nemzet zöme két pártot fog követni, azt t. i., melynek élén Deák, s azt, melynek élén Tisza és Ghiczy állanak, ha semmiben nem hajtanak túl, a miben a józan ellenzék túl nem hajt, ha megfontoljuk, hogy az ellenzék feladata annyit követelni a kormánytól, a mennyit maga a kormányra jutva, a nemzet népességi és historiai viszonyaihoz képest kivihetnek itél, s kívinni magát kötelezheti: akkor megszilárdulhat alkotmányos szabadságunk, a nemzet bebizonyítja, hogy szabadelvű pártok által s parlamentáris többség alapján kormányozható, akkor a miniszteriumok cserélkezése nem a provinciális izgalmas lázas befolyása, hanem a parlamenti viták alapján fog megtörténni, akkor a jobbközp pártot váltandja fel a kormányon a balközép, s az előbbi lesz az ellenzék, és dolgaik, alkotmányunk rendszeresen fognak fejezni.

Miért nem törekszünk mindnyájan e világos helyzet után; miért zavarjuk össze hazánk dolgait; miért sietünk azon törvény felé vissza, melyben két évtizeden át annyi szenvedés, annyi anyagi és szellemi romlás talált?

Bukarest, jan. 23. 1868. — Több ízben láttam a román lapokban hirdetve egy ilyen című rőpiratot: „Unitatea latina sau Causa romana in processul nationalitatilor”, azaz: Latin egység vagy románügy a nemzetiségek perében történelmi törvénykezési és államtani szempontból, Mania V.

tól Bukurest 1867. A napokban kezembe került és volt türelmem e kilencz ívből álló rüpiratot átolvasni s annak rövid tartalmát veszi, sine ira, e sorokban a tisztelt olvasó. Négy részre oszlik az egész és én is megtartom ezt az osztályozást ismertetésemben. Az első rész tizenégy lapot foglal el, s rövid tartalma ennyiből áll: „Az egység: erő. Keleten is van latin elem, mely egységre törekedik a Tiszától a Balkánig. Hasztalan törekednek e férfias nép százados ellenségei, hogy belőle a romanizmust kiolták, ezt nem teheték eddig: a török, a muszka és Ausztria; nem lehet megtiltania a román népnek a latin családdal való társulását, mert ehhez neki történelmi, vérről szerzett joga van az ő ősségi román földjén. A román elem tiszta latin és nem szláv, sem nem hun elem.” A második szakasz áll harmincegy lapból, ily mottó alatt: „Történelmi visszaemlékezések.” Író szerint Traján coloniái a következő független conföderált államokat alapították volt: Bessarabia, Bukovina, Muntenia — Havasalföld — Transilvania, Marmatia — Máramaros — a szeptemberi Bánát és Temesiana, e két többi-öt kinevezésre osztva: Mémároth, Claudiu, Gelu, Radu, Negru, Dragos vezérek alatt; tul a Dnán pedig Dacia Aurelianaiban Joanitiu, Petru és Assan alatt. A magyarokat meglepte volt Marmatiában, Transilvaniában és Bánátban az ott talált románok kulturája. A laza szövetségi nem birta feltartóztatni a hun-avar-magyar rohamot. Marmatia, Transilvania kénytelen volt a hódító Árpáddal szövetségre lépni, s ez által meggyengült a régi conföderáció. A román-magyar szövetségben mind a két nemzet megtartotta függetlenségét, s így alapult szent István birodalma, ki a románoktól nem csak democrat intézményeket, de még azoknak nyelvüket — a latint — és vallásukat is átvette, azonban a román nép nagy romlására a feudális rendszert is életbeléptette. Mohács megboszlulta Erdélyt a hun hitzegést s reményli, hogy hitzegést nem fognak elkövetni a románok függetlenségén. Arra telhetetlenség és hiu gög vitte a magyarokat azon örvénybe, melyből napjainkban csak az által szabadulni ki, hogy szabadságukat eladták a Habsburgoknak.

Marmatiáról, Bioreáról, a Bánátot és Transilvaniáról egészen 1849-ig folyt a küzdelem a magyarok és románok között, míg Radu, Negru és Dragos országai függetlenek voltak Orosz-, Lengyel-, Angol-, Német-, Franciaországok, sőt Románia is folytonos diplomatiái összeköttetésben álltak s Dacoromania helyreállítását ottan-ottan megkísértették, pl. István és Mihály vajdák alatt; Robert és Mátyás királyaink alatt megismertették velünk a mindig győzedelmes román fegyvereket. A magyarok és lengyelek örökös hitzegése végre a törökkel alianczra kényszerítette a románokat, hogy csendesítsék a törökök dühét a keresztények iránt, s mi lön ezért jutalna a ker. fejedelmek részéről a román fejedelmeknek? Ravul Mihály meggyilkoltatása s később Bukovina és majd Bessarabia elrablása.

Ezután áttérünk a Bánátra és Erdélyre, mint mondja: kezében a történelemmel mutatja ki, hogy ezek Mohács után is mindig independentek voltak, pl. Bethlen, Báthori, Rákócziak és Apafiak alatt, s Erdélynek Magyarhonnal való fusiojáról sehol sincs említés, kérdjük tehát a magyar történetírókat, államférfiakat és törvénytudókat, hol van ama követelt történelmi jog, melylyel Erdélyt bekelezni akarják? Folytatva: ki kapja iról mind a Habsburg dinastia, mind a magyar nemzet Erdélyt a legszebb czimeket, minők: a gonoszság szelleme, nyomor forrása, ambíciós barbár perfid és többféle, s ha a románok 1437, 1714, 1784-beli forradalmaik megbiusultak, a Rákóczi, Tököli-félék is elbuktak, miből a románok nem segítettek. „Mit mondunk a magyarok és erdélyi magyar székeleknek a törökök és oroszok elleni háborúkról, mit mondunk az osztrák-lengyel, székelek-magyar fegyvereknek Buda, Mohács alatti elbukásáról. Magyarhon története mondja, hogy csak ott volt győzedelmük, a hol szövetségeseik hunyadi és a bánati knézek az erdélyi és bánati románokkal vagy pedig Vlad, Mirsa, István, Mihály alatt a havasalmi és moldovai románokkal, azaz: a régi autonokkai, penecsinokkal, dákokkal és vlahokkal együtt harcoltak.”

A magyarok heroizmusa Napoleon proclamációjára gyáva futással felelt, de az 1815-diki szent szövetséget szívóbbá üdvözölte, hogy minden idegen elemet magába olvasztasson, és második József császárt utánozva, a román és szláv nemzet sirján egy erős magyar államot alkothasson. Erre törekedtek főleg 1825 óta, de 1847, 1852, 1860 és 1864-ben a románok megmutatták, hogy készek nemzetiességükért áldozni, s másfelől, hogy a huncsorsú nincs sem fizikai, sem erkölcsi vonzereje. (Miért tehát e rettenetes nagy láma Mániú úr?)

R. I.

Európa nem ösmerte 1848-ban a románokat, azaz: az anzo-pencsin, dák Vlah utódokat; kik 1437, 1514, 1784 és 1848-ban megmutatták, hogy Traján coloniáinak utódai. IV. Henrik, XIV. Lajos, I. Napoleon, Dante és Manin nem gondolták meg, hogy nekik joguk van Bizanczhoz és a Daciákhoz a Tiszától a Hemusig, s aggodalmát fejezi ki író, hogy még most is el lesznek feledve, mert a modern hun democraták által félre-

zetetik magukat. Ausztriában és Magyarországon demociatáról szó sem lehet, hisz ők a dualismussal a román és szláv elem kiirtására szövetkeztek. A dualismus miatt Európának borzasztó háboruja lesz, mikor az elhagyott nemzetek az északi kölossal lesznek kénytelenek szövetkezni. Ha a románok és szlávok 1848-ban Ausztriával harcoltak, holnap más hatalom mellett harcolhatnak, mert a vad hunnok azt követelik tőlük, hogy mondjanak le nemzetiességükről a magyar előnyére. 1848-ban őket nem az absolutismus szelleme csatolta a trónvesztett Habsburgokhoz. A románok bár nem voltak előkészítve, s bár az ők kegyetlen zsarnokaik jól fegyverezve voltak, ők a magyar gögösséget megalázták a 19-dik század hunnusi, részketek a románok előtt a haza egyik végétől a másikig és elbukott a barbár gyilkos, ki a nemzetiességek ellen feltámadott. A románok nem a Bach-rendszerért, sem Schmerling centralismusért bosszankodtak, mert ők ezeket hasznukra tudták fordítani, míg a románok véréből hízott vámpírok telenségre levén kárhozták, már-már elhanyagolták: a románokat az Erdély és Bánát alapítványneik hitzegő megtapodása bosszantja. A Habsburgház a dualismus által, melylyel a tigris magyarok falánságát akarta kielégíteni, fog elbukni. Európa is keservesen meg fog lakolni, hogy ezt a politikai gyilkosságot elnézi. Beust, író szerint, a dualismus által Ausztriának utolsó vészangyalává lett.

Ezután áttér Moldva-Oláhország mult és jelen helyzetének ecsetlésére, előszámlálja, hogy minő óriási akadályokkal küzdött meg Oroszország és Ausztriával szemben, melyek közül amaz Bessarabiát, ez pedig Bukovint, Transilvaniát, Bioreát, Mármatiát és Bánátot maig elfoglalva tartják. Olasz és Franciaországok nyugoti és keleti latinok élén, Poroszország a németek és Oroszország a szlávokén: imé — ugymond — az örökkébe és népek testvérisége! Ha a román nemzet kimenekült ama örvényből, mely oly sok népet elsepert; jele, hogy Isten keze és a romanismus szelleme vezérelte. Ha a törökökkel, lengyelekkel, görögökkel, magyarokkal folytatott százados harczaiban el nem vészett, ha a török-osztrák-orosz rablás erővel elvette tőle nemesek a Bánátot, Bessarabiát és Bukovint, hanem még a román korona javait is, pl. az om-lási, fogarasi, besztercei, csicsói és fehervári Erdélybe keblezett részeit, de azért a román elemet kiirtani nem lehetett, mert ennek élete van.

Kinek ne jutna eszébe — így kiált fel — hogy a magyar vandalismus mennyire elpusztította Erdélyországot 1848-ban, tüzzel és vassal a szabadság nevében! Dubamel, Budberg, Reckman, Titlof, Dascoff gonosz napjait ki tudná feledni?! Ausztria magaviseletét ki ne tudná, a nemzetiesség és a dinastia érdekében felállott románok iránt? Mi jogon rendelkezik Erdély nagyfejedelme a román patrimoniun felett, hogy azt a tulajdonosok akarata ellen Magyarhonnak adta át, hogy kedvét nyerhetné a hiu hunoknak. A barbár korbéli hódító, a szenvedések könnyeiben áztatott s az egész emberiség átkától terhelt lobogót nem tűzheti fel a mi földünkre. Ez rövid kivonata a II. szakasznak, s most lássuk a III. szakaszt, melynek jelszava: Quid quid de nobis sine nobis, neque pro nobis, neque contra nos.

III.

Rekapitulálja még egyszer a románok több százados hős tetteit s aztán elmondja moldva-oláhországi és magyar forradalom közti nagy különbséget. Író szerint a romániai forradalom volt az egyetlen, a mely programjába felvette Krisztus elveit s a forradalomból vértelküli ünnepet csinált, testvérgyilkosság nélkül. Ellenben a magyar forradalom terrorizmussal kezdődött s iszonyúval, halállal, tüzzel, fegyverrel, vandalizmussal, erőszakoskodással és fosztogatással végződött. Akkor is, most is felidézte a modern hunnismus a középkorbeli barbárság emlékeit, 40 ezer a csatában a népek szabadságáért a nyelv, haza és nemzeti létért elhullott román azon emléke a hun-magyar barbárságnak, kik a demociatia nevében elhullottak. Ez volt a 48-beli magyar forradalom. Most sem igazság, hogy 4 millió szétszort magyar 12 millió román, szlávot, németet, elnyomjon. Oktalan, ha azt hiszik, hogy a románok beleegyeznek Erdély elrablásában. A románok soha sem fognak rokonszenvezni a magyarokkal, veszély idején még kevésbé; Erdélyben, a Bánátban és Magyarhon román részein soha sem fognak lemondani nemzeti önállásukról. A magyar demociatia elbukott, mert nem volt benne életerő a barbárság civilizálására, elveinek tanui az 1847, 1861 és 1867-i országos törvények, melyek belháborút idéztek s fognak előidézni.

A magyar emigransok azzal töltötték be Európát, hogy ügyök azért vészett el, mivel a románok az abszolút Ausztriával tartottak. Ha így van, jele, hogy a magyar erő Ausztria vagy a románok nélkül semmi. De hát miért szövetkezik az 1848-beli abszolút Ausztriával 1867-ben a magyar demociatia? Hogyan fejtjük meg ezt a metamorfozist 1866-ban. Melyik tért át, melyik változtatta meg elveit? Mindenik esetben meglepő eredmény az államtanra nézve ez az eclectismus. Elmondja, hogyan leplek meg a magyarok 1848-ban V. Ferdinándot, s hogyan ígérték Olasz- és Németország-

ellen segítséget, minő terrorizmussal akarták kioroszakolni Horvát- és Erdélyországi unióját, s hogyan akarták magyarosítani, de nem sikerült, s ezután sem fog sikerülni, mert a románok és szlávok 1868-ban is küzdeni fognak. Még Erdély koronája is leeshetik a habsburgok fejeiről; ők ugyan engednek az erőszaknak, de azért az 1867-beli barbár tettek következményeit el nem ösmerek, jogaikról s a román föld függetlenségéről, önállásáról és nemzeti létükről le nem mondanak.

Transilvania, Bánát, Biorea, Bihar, Bukovina, Marmatia épp úgy nem magyarok, mint Hungaria nem Ausztria; épp úgy nem ausztriaiak, mint Bessarabia nem Russia, és Lombard-Velence és dél Tyrol nem Ausztria.

És ezzel végére értem a III-dik szakasznak, s ezután lássuk a IV-diket vagy utolsót, mely 14 lapot számlál.

IV.

Magyar, akár osztrák politikai egységről korrunkban szó sem lehet. Az osztrák birodalomban levő román hazák nem lehetnek magyar sem osztrák föld, ennek egy nagy latino román hazának kell lenni, miután 102-ből azonosítva van; a román névvel sem Ausztria, sem Magyarország nincsenek arra hivatva, hogy politikai egységet alkossanak, tehát a románföld a Tiszától a Kárpátokig nem lehet sem szláv, sem magyar, sem osztrák.

A magyar és osztrák unitus nem valódi, csak tetített plagiuma helvét és amerikai szabad associatióknak. A románoknak nincsen a magyarokkal semmi közös érdekük. A dualismus is ilyen képtelenség. Ausztria mindig szelet vet és vihart arat, Napoleon és Franciaország vele nem szövetkezhetik. Az utolsó levél egyrészt szóról szóra lefordítom, finis coronat opus.

„A román népnek megvan a maga tűzpontja a szabad Romániában, lobogója Francia- és Olaszországban. Szabad Romániának egy régi uralkodó családból, a Hohenzollernből van fejedelme.

Ennek a családnak traditiojában van a kis államokból nagy koloszsokat csinálni, de sohasem veszíteni el a kisdedeket, s remélünk jó szellemünkben, fejedelmünk Hohenzollern szellemében, hogy ősi nagyságunkra elvezérelend, mert nagyság és egység jelszava dicső és sz. családjának. Európa tudja, hogy mi nyelvünkkel, szokásainkkal stb. a latinegység kiegészítő része vagyunk. Tudja, hogy a Tisza és Hemus közti földterület: latin-román patrimoniun, hogy a latin-román államok ezredéves positiójánál fogva joga van az ősiséghez.” És így végzi: „A románoknak hazájok leend ama nagy hazában a Tiszától a Hemusig. Családja leend ama délczei családban a Tiberis, Szajna, Ebro, Kárpát, Fekete tenger és Balkán melletti residentiaiban. Hogy ezt elérhessük, ajánljuk a románoknak az erények közül ezt: unio, unio, unio, mert ez juttatta győzelemre Krisztus, Lutter és Dante ügyeit.”

És ezzel végére értem a rüpirat ismertetésének. Nem mondtam egyebet, mint a mit belőle olvastam. Oleum et operam perdere — mondja író egyik jegyzésében.

R. L.

Torda, február 3-án, 1868. — Tordamegye bizottmányja, most is, mint mindig, a józan hazafiságnak és biggadt megfontolásnak újabb bizonyítékát adta.

Idő rövidsége miatt ide zárva küldöm a főispán megnyitó beszédét.

Ezen megnyitó-beszéd nemcsak azért érdekes, mert a megértéklő ügyek állása abban tisztán van előadva; de érdekes főként azért, mert ezen kinyitó beszédnek zárszavai éppen oly általános, mint szünni nem akaró helyeslés és éljenek által voltak fogadva.

Im, itt következik B. Kemény György főispán beszéde, melylyel Tordamegye gyűlését megnyitotta:

Tisztelt bizottmány!

A mult bizottmányi gyűlések határozatai nyomán:

1. Az útmutató és úthálózat érdekében véleményadás végett kinevezett,
2. A statistikai,
3. A tiszti jegyzőkönyv-vizsgáló,
4. A kerteszeti-bizottmány tagjai, kinevezetésekről értesítették,
5. Mérnök Vizi Endrének a megyei választmány válasza kiadatott.

6. Lupsai-járási szolgabíró-ségéd Jakab Istvának, a megyei bizottmány által ismert ügyét akként intéztem el, hogy miután nevezett esküdött kihallgattam, állomására, Járába, visszarendeltem és engedelem nélküli bosszas távolléte miatt egy havi fizetését betiltattam.

7. A honvédek fölségelésére Tordamegyéből begyűlt egy arany és 251 ft 45 krt a honvédelmi ministeriumnak felküldöttem. Ezen pénz felküldése után bejött összeg, 52 ft 33 kr, a megyei pénztárba van letéve.

8. A tordamegyei koronázási díszlovások felszerelése költségeinek fedezésére begyűlt pénzből mgos gr. Teleky Gusztáv által előlegezett 350 ft a tisztelt gróf úrnak visszafizettetett.

Általam ugyancsak e czélra előlegezett 887 ft 55 krtól törlesztett eddigelő összesen 361 ft 44 krt.

A még törlesztendő összeg teszen 526 forint 11 krt.

A felhozott törlesztések után ezen czélra begyűlt összeg 12 ft 70 kr a megyei pénztárba van letéve.

Mindkét fennebb említett hazafias adományokról legezlszerűbbnek tartottam az illető adakozóknak és a közönségnek hirlap útján számolni, a mint ez kitészik a „Kolozsvári Közlöny“ mult évi 141. és 148-dik számából.

9. Örömmel jelentem a tisztelt bizottmányoknak:

a) hogy a Gerendnél épített állóhid a közlekedésnek még a mult év utolsó napjaiban átadatott.

b) hogy a kutyfalvi átjárónál a hidépítés még a mult ősszel, még pedig mind a két marion, megkezdett és erőlesen folytatattik;

c) hogy a Mezösegre nézve annyira fontos tóhát-záhi útvonalon 11 hidas országos költségen leendő megépítésére az árlejtés február hó 10-kére kitűzetett.

10. Jelentem a tiszt. bizottmányoknak, hogy a marhavész, mely Tordamegye területén mult év szept. 18-án ütött ki, mult év decz. hó 15-kén a megye területén merőben megszűnt.

Pusztított a marhavész öt szolgabírói járásban, u. m. Görgény, Maros-Jára, Magyar-Régen, Maros-Bogáth- és az aranyosi-járásban, még pedig a következő 10 községekben:

- Görgény-Szent-Imre,
- Görgény-Bodák,
- Libánfalva,
- Felső-Oroszi,
- Alsó-Oroszi,
- Körvélyfája,
- Petele,
- Sáromberke,
- Maros-Bogáth és
- Gerend községekben.

Nevezett helységekben összesen megbetegült 291 marha; ezek közül elhullott 169; lebunkóztott 21; meggyógyult 101.

11. A megyei orvos jelentése szerint Tordamegyében, Torda városának kivételével, hol a typhusnak többen lettek áldozatai, az egészségi állapot kielégítő.

12. A mult év november hó 1-ső napján Tordamegyének összes adóhátraléka tett 30,1034 ft 5 1/2 krt, ebből november havában befizettetett 34 ezer 343 ft 90 kr, maradt adóhátralék december 1-sőjével 266,690 ft 15 1/2 kr és így az adóhátralék egyetlen hó alatt apadtott 34,343 ft 90 krral. Teljes reménnyel vagyok, hogy az adóhátralékok ez év folytán azon minimumra fognak alá szállani, mely absolute nem lesz felhajtható.

13. A főkörmányszéki elnökség mult év december hó 10-nén 4104. sz. a. kelt rendeletének következtében, a megyei árvaszéki birák helyett engedélyezett két törvényszéki jegyzőt ideiglenesen helyettesített, az alsó-kertületben Demény József, a felső-kertületben Madaras András úr személyében.

Azáltal, hogy a nevezetteket helyettesitettem, eleget tettem úgy a fennidézett magas rendeletnek, valamint a tisztelt megyei bizottmány akaratának, mert mindkét ideiglenesen helyettesített aljegyzők a tisztelt bizottmány által általános szótöbbséggel árvaszéki biráknak voltak megválasztva.

14. Jelentem, hogy a megyei pénztárnokság hivatalos működését mult év december hó 31-kén megkezdte.

1. 1867. december 31-kén bizottmányi tag Lengyel Ádám és Velics György közreműködése mellett átadtam a megyei pénztárnoknak a kezemen volt közigazgatási pénzt — összesen 943 ft 33 krt.

2. 1868. január 5-dikén törvényszéki elnök, Székely Elek, átadatott a megyei pénztárnokságnak,

- bűnvizsgálati,
- irodai,
- utazási átalány czim alatt 1039 ft 10 kr.

3. 1868. Január 6-án átvette a megyei pénztárnok a tordai adóhivatalról:

I. A törvényszéki letéteményeket:

- készpénzben 5138 ft 30 kr.
- államkötvényekben 9250 „ — „
- magán kötlevelekben 7973 „ — „
- ezüst pénzben — „ 68 „

II. Az összesített árjai pénztárt:

- készpénzben 389 ft 18 1/2 kr
- kötlevélekben 5160 ft — kr.

III. 1868. január 7-én átvette a megyei pénztárnok a tordai adóhivatalról az egyes árjai pénztárt:

- készpénzben 325 ft 11 kr.
- államkötvényekben 1340 ft — kr.
- magánkötlevelekben 434 ft 50 kr.
- valtó-pénzláb szerint 3495 ft 4 kr.
- osztrák értékben 15720 ft 11 1/2 kr.

IV. Közigazgatási letéteményeket átvett a megyei pénztárnokság a tordai adóhivatalról:

- készpénzben 1956 ft 34 1/2 kr.
- magán kötlevelekben 212 ft 10 kr.
- egy órát, melynek értéke 25 ft — kr.

4. Felső-kertületi törvényszéki elnök Csia Elek-től átvett a megyei pénztárnokság 1868. jan. 2-án:

- törvényszéki utazási átalány czim alatt 75 ft 6 kr.
- bűnvizsgálati átalány czim alatt 59 ft 97 kr.

5. A szász-régi adópénztártól átvette a megyei pénztárnokság ugyancsak f. év jan. 20-kán.

V. Az egyes árvai pénztárt:

a) készpénzben	14 frt 86 1/2 kr.
b) államkötelevényben . . .	1200 frt — kr.
c) magán kötelevényben . . .	1721 frt 34 kr.
VI. Törvényszéki letéteményekben:	
a) készpénzben	2729 frt 19 1/2 kr.
b) államkötelevényekben . . .	2750 frt — kr.
c) magán kötelevényekben . . .	3420 frt — kr.
d) ezüst-neműk és ékszerek értéke	444 frt 9 kr.

VII. Közigazgatási letéteményekben:
a) készpénzben 731 frt 86 1/2 kr.
b) államkötelevényekben . . . 340 frt — kr.

6. A marosvásárhelyi adóhivataltól a megyei pénztárnokszágra átvett folyó év január 21-én.

VIII. Az összesített árvai pénztárt:

IX. Átvette az egyes árvai pénztárt:	
a) készpénzben	44 frt 23 1/2 kr.
b) kötelevekben pengő pénz-értékben	2631 frt 43 1/2 kr.
dttó	o. é. 231 frt 43 kr.

A közigazgatási letéteményekből, illetőleg az útunkra megváltási pénzalapból, tisztség határozat következtében 500 frt folyó év január hó 4-én kamatozás végett a tordai kisegítő-pénztárba letétt. Ennek eszközölésére ugyanezen alappól utalványoztam 1 frtot.

Az egyes árvai pénzalapból tisztségi határozat következtében letéteményeztetett f. év január 15-én kamatozás végett a tordai kisegítő-pénztárba 324 frt 11 kr, minek eszközölésére ugyanazon alappól utalványoztam 1 frtot.

Az összesített árvai pénztárból f. év január 17-én kamatozás végett letéteményeztetett a tordai kisegítő-pénztárba 330 frt. Ennek eszközölésére utalványoztam 1 frtot.

A fenn elősorolt átvételekről szóló okmányokat van szerencsém a t. bizottmányának átadni.

15. A felső-kertületi törvényszék elnöke által f. év január 30-án küldött kimutatás szerint mult 1867. év oct., nov. és decz. hónapban kiadott ügydarabok:

a) polgári ügyekben	579
b) bünygyekben	182
c) Urbéri ügyekben	106

Összesen: 887

16. Az alsó kertületi törvényszék elnöke által folyó 1868. január 31-én beadott kimutatás szerint, mult 1867. nov., decz. és idei január 31-éig, a beadványi jegyzőkönyv szerint bejött: urbéri, polgári, bünygyi és gyámhatósági ügydarabok összesen 1731.

A bejöttékből és hátralékokból ellátott 2332. Ezekből és az azelőtt már ellátott ügydarabokból leisztaztattak és kiadványoztattak 2415.

A törvényszéki elnökök kimutatásait van szerencsém a bizottmányának átadni.

A fennebb elősoroltak által, a megye jelen helyzetének előadását bevégezvén, kitűzöm a fő-kormányzék által leküldött rendeleteknek felolvasását, tárgyalását, az országgyűlés által hozott és szentesített törvények kihirdetését és két törvényszéki aljegyzőnek megválasztását.

Tisztelt bizottmány! A törvényes úton békés haladásnak már semmi sincsen gátlólag útjában, ha csak mi magunk, saját igaz ügyünk ellen, viszályos és éretlen kihívások által nem szolgáltatunk fegyvert ellenségeink kezébe.

Ne engedjük magunkat nagy szavak által félrevezetni! De bizzunk a felelős magyar miniszteriumban, bizzunk a népképviselői alapján választott országgyűlési többségnek bölcs belátásában és hazafiságában!

E zárszavak azok, melyek szokatlan lelkesedéssel üdvözöltettek helybenhagyólag a bizottmány részéről, s biztosíthatom önöket, hogy a kolozsvári választás tanúságai meggyőben nem egy baloldali hazánkiat, még a szélsőbbeket is, gondolkodóba ejtették.

Gr. Teleky Domokos.

Önvédelem.

A „Hazánk“ című politikai lap február 2-iki számában a kolozsvári választásról egy magán-levelel — melyet szövegéből s az ott felemlített tényekből itélve Tisza László úr irt — egy tudósítást hoz, melynek tényei szerinte „telyes hitelteltek“.

Meglehet, hogy azon szemüvegen át, melyen keresztül a tudósító tekintett, a tudósítás hitelt érdemlő, mert hitte a mit irt. Mi csak a szemüveg jóságában kételkedünk, a mennyiben az egyoldalulag és saját nézéspontjából tekinti a lefolyt eseményeket.

Két főbb részre oszthatni a levélben közlötöket. Az első igyekezik a Vetter-párt bukását szépen kimagyarázni. A második rész azon rendezvények eredményét, melyek a Vetter-párt bukásával vették kezdetüket, a pártól magáról elhárítani. A bukás főokait annak tulajdonítja a levélíró úr, hogy B. Hunyadon és Enyedben vásár lévén, a táborhoz tartozó (?) iparosok nagyobb része — a vásárra kelletvén menniök — nem szavazhatott, továbbá, hogy a kegyesrendű tanár uraktól, az állomásokhoz kötött szavazati jog, azon cím alatt vonatott el, hogy az összejáráskor más személyek voltak az

illető tanszékeken, a mesterembereknek a jobboldali főurak általi azzal való ijesztgetése, hogy ha a baloldalra szavaznak, többé velök nem dolgoznak, a püspök mellett az összes református papság, tanítótság (Sámi László igazgató tanár is?) korteskedése, végre a legnagyobb mérvű itatás a N. P. barátai részéről, miben különben hiszi, hogy Nagy Péternek magának része nem volt.

Ilyen hatalmas tényezőket hoz fel a tisztelt úr, s ugyanazt is felhozza, hogy mindezeknek képes volt ellenállani a Vetter-párt elhüisége, buzgalma és a Vetter személyéhez ragaszkodása, s a fenyegetésnek, itatásoknak semmi hatása sem lett volna, ha a 65 feleki román szavazatnak, s a helybeli románoknak fejenként 4 frtot nem ad a Nagy Péter-párt, s e tételt felállítja mint nem tagadhatót, itt már számokat idéz, s valójában nagyon meglepő, hogy éppen oly correctséggel véli tudni, mennyibe került egy-egy román, vagy is a tisztelt úr szerint oláh szavazatnak „megvásárlása.“

A románok, mint olyanok ellen való kikelés nem tulajdoníthatjuk egyébnek, mint netalán azon csalatkozott remény utófeljajdulásának, hogy nem nyerték ök meg.

Egedje, hogy fejezhessük ki azon nézetünket, miként a mendemondák kútforrása, nem a legbiztosabb alap, és így a 4 forint fizetése sem biztos alap; mi legalább nem akarjuk biztos alapról felhozni azt, hogy különböző színű rozsolisok osztogatása mellett a tisztelt Vetter-párti urak 70 frtot adtak ugyanazon feleki románoknak, s nem akarjuk felhozni, mint biztos adatot azt sem, hogy egy szomszéd megyebeli kortesnek ígéret tétetett arról, hogy számos szavazatokat nyerend szolgabírói állomásra, azon esetben, ha a feleki románok Vetterre szavazának stb.

Felemlíti a t. levélíró úr, hogy „a jobboldalnak 6000 forintjába került a választás“, s azt mondja, hogy a saját kiadások, ehhez képest semmik, de abból a kevésből itatás és dorbézolásra egy veres k rajczár sem fordított. Ez mind igen szép, azonban a tudósító úr által állított 6000 frt oly képzelt összeg, melyhez képest a jobboldal sem költött semmit, azt is tudjuk, hogy a legtöbb ugynevezett kortes kormán „Eljen Vetter“ féle plakátok voltak kiagatva, azt is hisszük a korteskedések természetéből kifolyólag, hogy azon keveset, mit költeni tetszett, nem a bibliai társulat rendelkezése alá bocsátá; — a mi az izraelita szavazók megemlítését illeti, hogy azok Nagy Péterre szavaztak, az megeshetik, azonban ezt biztosan meg nem mondhatja a tisztelt író, mintán titkos szavazat volt.

De ha oda szavaztak, megvetendők-e az izraelita szavazók? az izraeliták Magyarországnak éppen oly polgárai, mint bármelyikünk, és a ki magát szabadelvűnek és demokratának vallja, nem áll összhangzásban elvével, ha az izraelita és más szavazók között különbséget tesz.

Ha Nagy Péterre szavaztak, bizonyosan nem vált szegényekre, mint Vetternek nem vált volna, ha oda szavaznak.

Azt is felhozza a levélíró, hogy Kolozsváron a baloldalt és szeretve tisztelt jelöltjét semmi egyéb fondorkodás nem, „csak is a lélek-vásárlás“ volt képes megbuktatni. Bocsánatot kérünk, e tételt vissza kell utasítanunk.

A jobboldali szavazók nagytöbbsége bebizonyította, hogy lelkét soha el nem adta, és bocsánatot kértünk, ha kinyilatkoztatjuk, hogy a t. levélíró urat semmi sem jogosítja fel arra, hogy csak a saját pártját képzelje meggyőződés embereinek, és gyöngédtelenül állítsa, hogy más pártnak ne legyen elve és hite, melyért, ha kell, sikra száll. Az ilyféle gyanúsítások nem alkotmányosak, és csak egy teszi menthetővé, és ez az, hogy saját meggyőződését oly csaltatatlannak hiszi, hogy nem feltételezi azt, hogy ellenkező meggyőződés létezhessék, és ez sem nem szabadelvű, sem nem alkotmányos hit. Azt is említi, hogy féktelen volt a Vetter melletti lelkesedés. Nem tudjuk, hogy féktelen volt-e a lelkesedés? de hogy a kihágások azok voltak, az bizonyos, s már ha nem bor és palinka szült a kihágásokat, ugy bizonyosan az igazság eredményei. Fel kell hogy említsük itt azt, hogy mintán levélíró úr csak saját pártját tartja az Úr választott népének, a mi pártunk is büszkén tartja fenn zászlóját, bennünket is bízahoz a legszentebb meggyőződés köti Nagy Péterhez. Meggyőződés azért, mert azon pártához tartozik, melyet hazánkra nézve hisszük, hogy üdvözítő; meggyőződés azért, mert tudjuk, hogy nekünk szövetség kell; meggyőződés azért, mert tudjuk, hogy Erdélynek sokkal óvatosabbnak kell lennie és biggdatabbnak eljárásaiban, mint ezt egy koczkatató politika megengedné; meggyőződés azért, mert azt is tudjuk, hogy nekünk erdélyieknek leginkább áll érdekünkben az, hogy Magyarország újjáalakítása műve elébe akadályokat ne gördítsünk, mert hazánkban legtöbb és égetőbb sebek vannak, melyek meggyógyítást várnak, s várjuk ezt koronás királyunktól s a magyar országgyűlése többségétől, s mert tudjuk, hogy 19 éves rombolás művét nem lett volna az a kormány, mely 9 hónap alatt helyrehozhatta, kivált azon helyzetben, midőn minden lépteit gyauusitani igyekeznek, minden legkisebb ballépéseit jóakaratu felvilágosítások helyett gyűlöletessé tenni kívánják, s mintán tudjuk, hogy az átmeneti balközép tisz-

telt tagjai sem volnának képesek különben kormányozni.

A mi a szavazatok beadása utáni jelenetet illeti, midőn azon tömeg, a tanácsház termébe behorhanva, azoknak azonnali kiszedését sürgette, s valóban erővel ki akarta szedni, félvén attól — mint állítatik — hogy azok megmástitatnak, a megmástitási félelem csak ál-ürtügy lehetett, mert a szavazatokat nem urnába, hanem ládába tették, melynek két kulcsa volt, s melynek egyikét az egyik párt megbizottja, a másikat a másik párt megbizottja vették magokhoz, ezeken kívül a láda mindkét párt tagjainak pecsétjeivel lepecsételtetett, s legvéglül a városi levéltárba záratott be, melynek kulcsát a polgármester, mint bizottmányi elnök, magához vette. A kicserélhetőség feletti aggodalmak tehát nem csak méltatlanok, de alaptalanok voltak, és azon tömeg, mely a kiszedést követelte, nem követelhette egyébből, mint ha azon esetben, ha a Vetter-párt kisebbségben marad, az éj fedezete alatt a választók kisebbsége, de a hozzájuk csatlakozott tömeg által megsemmisítessék a választás. Ezt hisszük, hogy magok a Vetter-párti vezetők nem így akarták, hiszen azért háltak a frigyáda mellett, s azért örködtek oly hüségesen egy álmatlan éjszakán át a hideg szobában, azon láda mellett, melyből másnap a Nagy Péter többsége derült ki, megnyugtati szándékozta tehát jelenlétükkel a tömeget. Azonban ezen felzúdulást, ezen gyanúsítást előidézte azon korteskedés, melyet Nagy Péter ellen felhasználtak. A korteskedés ugyanis folyt azzal, hogy Nagy Péter, mint a király „titkos“ tanácsosa, a nép jogait nem fogja védeni, hogy a papi dézmát visszaállítja, hogy a neje mágáné, a mágáné sok árulók, és ő is azok közé tartozik, hogy az intelligentia nem akarja az alsóbb néposztály javát.

Bizony ezek által a tömeget könnyen fel lehet izgatni, és bizony az ilyenek inkább rontják a nép lelke tisztaságát, mint ha egyik vagy másik barátja N. P.-nek lakomára hívta a választókat, de azért az ellenpárt ellen ilyes fegyverekkel nem élt a jobboldal.

Felhozatik az is, hogy másnap a kiolvasás megtörténte után a tömeg zajgani kezdett, Nagy Péter képviselőül kijelentésekor, nem csekély lármával kiáltottak ellene „nem kell, le vele!“ a nép szolidabb része, kik közé levélíró is tartozott, fájdalmas szívvel, de „az erkölcsi diadal öntudatával“ oszlani kezdett, a levél írója pedig lelkében azon érzéssel távozott, hogy „ez Kolozsváron a jobboldalnak utolsó diadala.“

Hogy keblében miféle érzelmeket táplált, s a reménység zöld-szeművén át miféle jövőjét látta a jobboldalnak Kolozsvárt, azt természetesen ő maga tudja, de engedjen meg, ha mi azt hisszük, hogy a remény csalfa és vak, ugyanazért nagy látnoki tehetsége nem is lehet, és bigyje el a tisztelt úr, hogy ha a józan értelmet és szabad meggyőződést a gondolatlan izgatások és utcai erőszakoskodó tüntetések meg nem semmisítik, és ha az Isten a kormánynak éltet ad, a nép meg fog győződni arról tények által, hogy azon gyanúsítások, melyek által a kormányt most népszerűsíteni igyekeznek, alaptalanok, és így lesz és pedig bizonyosan lesz győzelme a jobboldalnak Kolozsvárt ezentúl is.

Azonban akár mint legyen is, a reménység ábrándjaiból feljleszté tisztelt levélíró urat az, hogy értesült, miképp szerinte egy 4 vagy 5 száz főnyi tömeg, népesöcselék, tanuló ifjuság és igen kevés paraszt választó kiabált, új választást követelvén, és a Nagy Péter házához mentek őt lemondásra kényszeríteni, levélíró úr oda menvén lecsendesíté azokat, eltiltá, hogy Vetter nevét hangoztassák, s legvégre, hogy óhajtják-e, hogy legyen ezután is befolyása, erre harsány „óhajtjuk“ volt a felelet. E bizalomnyilatkozatért gratulálunk! Mi nem irigyeljük, mint nem a művészt, ki a karzatnak játszik, s kit csak az tapsol meg.

Elég az hozzá, hogy a felbőszített tömeget megnyugtatta mint második Batty.

Ha lejjebb olvassunk a cikket látjuk, hogy az általa öcsöcseléknek, tömegnek nevezett csapatnak mégis volt „erkölcsi“ becsülésre való alapja, a mennyiben azt állítja, hogy ök rosz neven vették, hogy nemcsak a felbérelt oláhokkal mástitották meg az igazi városi többséget (a mi nem áll), hanem a városi polgárokat próbálták az igaz úrról elteríteni, hanem az izzó parázsokat egy néhány, szerinte „haszontalan fiatal ember“ szónoklata is gyújtotta ezen kívül fel, mint hallá, a fő-kormányzéki alelnök úrnak is kacagása. Ezzel tehát minden igazolva van? a felelősséget szerencsésen áttette a jobboldal vállára? s a botrányhoz meg van az erkölcsi alap vagy mit értünk? Nem hivatalunk védni a fő-korm. alelnököt, de mi köze lehetett állítólagos kacagásának, ha tette, aboz, hogy egy köztisztelt polgártársunk házat megtámadja? s csak nem fogja vádolni a jobb pártot a szerinte „néhány haszontalan ifju ember“ beszédiért, mikor a fama azt mondja, hogy azok a Vetter-párti kortesek közé tartoztak? így szépitni, így kenni másokra mindent valóban nagy igazságtalanság.

Legvégre említtetik az is, hogy a levélíró pártjának tulajdonított zavargásoknak a jobbpárti itatásokra, és ama mosolyon kívül nagy részben Bernát magatartása az oka. Hogy jön itt elő Ber-

nát, mintán ő lemondott, s mintán lemondása után semmit sem tett, a mi gyanúsításra okul szolgálhatna? ez annyival megfoghatatlanabb, minthogy Bernát lemondása alkalmával a Biasini termében éppen a balközép egyik vezére volt az, ki mint szép napot említe fel pártjára nézve, hogy így a két balpárt egyesült, az egyesülés után pediglen elkülöníteni a két pártot egymástól nem lehet.

Nem a Bernát visszalépése volt okozója azon botrányos jeleneteknek, melyek előidéztettek, és hogy a levélíró maga is nem idézte azokat elő szándékosan elhiszszük, sőt bizonyos, hogy ilyen kellemtelenségeket előidézni nem akart. Azonban az izgatások következtébeni zavarok meggátlása nem az izgatóktól függ, akkor, a midőn annak előidézésére, bár akaratlanul, közreműködött, mert a nép nem Fiasco-féle szerezcsen, és nem elégszik meg aval, ha vezetők csak azt mondják: „a mór megtette kötelességét, a mór elmehet.“

Az is említtetik a levél végén, ha bírói meggyőződés tudnak a választást megsemmisítő adatokat szerezni. azon esetben, a kedélyek megnyugtatóására, az országgyűléséhez folyamodnak a választás megsemmisítéséért, ellenben ha nem találnak biztos adatokat, akkor elhagyják.

Ez szabadságokban áll, a törvény megengedi, és ha úgy látják jónak, jól teszik.

Azonban itt a levélíró egy kis ellentétbe jön önmagával, főlebb említi, hogy a párt batásos plakátja, következtében lecsendesültek a kedélyek, és most újból azt, hogy azok most is nyugtalanok.

Nem akartuk e tárgyban a feleltetődzést előidézni, mert nem akartuk a kellemetlen eseteket újból fölleveníteni, és elleneinknek azt a példát mutatni: imé, a magyar, ki oly nemesen tudott tűrni és szenvedni, ki oly úszertartó volt szenvedéseiben, a mint napjai egy kissé jobbra fordultak, egymást marja, rága és pártoskodik; és bigyje el levélíró úr, hogy lelkünknek nagyon fáj az, hogy testvéreink ellen kell fordulnunk; de elvártuk volna azt, hogy azok, kik a választásokban eljárásukért leghibásabbak, ne igyekezzenek azt insinualni a közönség előtt, hogy a zavart más tette, s eképp égre forgatott szemekkel az ártatlan szenvedő Tartuffo al alakját magokra venni.

Azt hittük, mint hibettük is, ha mi kiméletből sok mindent elhallgatunk, nem fognak a szólásra kényszeríteni ök; mert a levél tartalma szerint tény, hogy a választás két jelölt közt folyt, Vetter és Nagy Péter közt.

Tény, hogy N. P. többséget nyert.

Tény, hogy azon tömeg, mely N. Pétert erőszakkal le akarta köszöntetni, Vettert éljenezte és így Vetter mellett buzgolkodott.

Tény, hogy azon rakoncátlanok, kik éjjel az utcákat bebarangolták és az ablakokat tördesték, azoknál követték el, kikről tudták, hogy a jobboldalhoz tartoznak.

Historiai tény, hogy a felbőszített tömegek, ha meghajolnak a szónak, csak vezetőik szavára szoktak hajolni.

Tény, hogy az egyelőre levélíró szavára csendesedtek el.

A tényeknek ilyen logikai rendje után az elfogulatlan közönségre bizzuk az események megítélését. *)

Több polgár

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. Az egyesített Dunafejedelemség hercege a garantírozó hatalmak által történt elismertetése után nemsokára Bécsbe küldte miniszterét Stirbey György herceget, hogy ez a cs. k. államok és a Dunafejedelemség között fenforgó ügyek rendezését előmozdítsa. Ö Felsége az ausztriai császárral szem előtt tartván, miként ezen szomszéd országgal, melyet sokféle érdek köti birodalmához, fentartsa a barátságos viszonyt, készséggel vette fontolóra Károly herceg óhaját, és most tárgyalások vannak folyamatban, az illető kérdéseknek mindkét részt kielégítő módon való elintézésére.

Poroszországnak a szerb kormány irányábani viszonyáról egész biztonsággal azt mondják, mikép a porosz főkonsul Belgrádban utasítottát ugyan a nyugati hatalmak képviselőinek felszólalását alkalmlag támogatni, a nélkül azonban, hogy kortársai értelmében ugyanazon kezdeményezéshez nyuljon. Párisban a külügyminiszterium részéről szándéko-

*) Vajha a „Hazánk“ t. szerkesztősége jobban után-gondolt volna, hogy mit tesz, midőn ama jobbra balra egyiránt kiméletlen, s oly tulzó tudósítást ki-áda! Mi elhatároztuk volt, hogy az egész kérdést olyannak tekintjük, melynek további tárgyalása fölösleges. És most ama levél nem csak újból fel-bolygatja az egészét, hanem épp oly kiméletlenül, mint igaz-ságtalanul süjt és recriminál minden irányban! Ha ez irodalmi joggyakorlás, ám meghajunk előtt e. De viszont el-kel isue-rünk, hogy nincs fogunk a megtámadott félt elárni az önvédelemről, s nem telteti k róla, ha levélíró úr oly tere lé-pett, melyen előnyökre legkevésbé számíthat. Nem tudjuk számdékozik-e folytatni recrimináló cikkeit a „Hazánk“-ban. Bevárjuk, s épp azért bocsánatot kérünk az illetőtől, ha a másik, nyilatkozatot, mely iparos polgártársaink köréből s ugyancsak feleletül a „Hazánk“-beli levélre beküldetett, s mely egész sorozatát nyújta a adatok-nak, ezuttal leírteszszük. A fennebbi iudomos felelet legyen most elég.

Szerk.

szólalnak, miszerint Poroszország sokkal nagyobb mérvben van engagirozva, hogy a kölcsönös viszony annál sikeresebben megszilárdíthatassék.

OROSZORSZÁG. Pétervárról írják: A harczi hang, melyen felhivatalos közlönyeink, két hét óta nyilatkoztak, éjen át váratlanul teljesen elnémult, s most minden, ami a kormányval némi összeköttetésben áll, vetekedik a békülékeny érzelmet tanúsításában. Az „Invalide” még ennél is tovább megy és Oroszország barátságát ajánlja fel Ausztriának, ha szláv alattvalói kíváncsiával szemben is ugyanazon készséget tanúsítja, melylyel a németek és magyarok közvéleményeit teljesítette. E rögtön fordulat indoka Poroszország megváltozott magatartásában keresendő; kormánykörökben nem titkolják azon meggyőződést, hogy a berlini kabinet új év óta cserben hagyta északi szövetségét. Mindamellett kár volna a bekeerdítéseknek feltétlen hitelt adni, mert tettleg a harczi hangulat ugyanazon mérvben növekedett, melyben a hivatalos lapok a békülékenység üsvényére ácsapnak, s a nemzeti párt megkettőzötti erőfeszítéseit. Demokrataink szemében a szövetségesek nélküli háború még sokkal népszerűbb, mint az együttjárás a gyűlölt Poroszországgal.

A „Moskauer Ztg.” ezt sohasem tagadta s már december hóban erősen sürgette a porosz határokhöz közel fekvő Vilna és egyéb helyek megerősítését. Épp oly kétes azon feltevés, hogy kormányunk, tekintettel a nyomasztó pénzügyi helyzetre, keleten minden elhatározó lépéstől óvakodni fog.

Zilált pénzügyi viszonyokkal küzdő ország mindenkor hajlandóbb a vakmerő vállalatokra, jól berendezett kormányra; számba veendő továbbá, hogy a nicolai vasut tervben levő eladása, tetemes összeget helyezne a kormány rendelkezésére; azonfelül még 100 millió rubel új jutalom-kölcsönről is beszélnek. Döntő határozat még nem hozott.

Hogy mit tartatunk a mit tartunk az orosz kormányának és sajtójának a keleti kérdésben oly gyorsan békessé vált viselkedésétől, az iránt az „Indep.” egyik szent-pétervári levelezője felvilágosítást ad, azt állítván, mikép az egész dolog nem egyéb, mint a nagy orosz hazafi-párt s a kormány közötti összebeszélés eredménye. Utóbbi ugyanis megfoghatóvá tette, hogy tekintetbe vérvén a vihart, melyet Oroszország magatartása a keleti ügyben előidézett, szükségessé lön elővigyázatot követni, valamint bizonyos tartózkodást is, mert a nyugati hatalmak csak így nem fognak Oroszországra gyanakodhatni, ha semmiesetre sem bizonyítja Oroszország viselkedését, sőt ellenkezőleg, jól elértült körökben a külsőben álló keleti válság eventualitásától mint valami bizonyos dologról beszélnek.

A „Sz. Pétervári napló”-nak egy hivatalos cikke mondja az orosz-porosz viszonylatokra nézve: „A külföldi sajtónak ellenszenvé bizalmatlanságot törekszik hirtetni. Az orosz napló csak saját valódi meggyőződését fejezi ki, midőn állítja, hogy az orosz-porosz barátságos viszony minden bírálatot és erisist túlélt.”

FRANCIAORSZÁG. Benedetti új meghitelesítő levelének Berlinben történt átnyújtása alkalmából, a „Moniteur” írja heti bulletinjében: „A porosz király kijelenté, miszerint szerencsésnek érzi magát, hogy a lépésben a két kormány közti jó viszony biztos zálogát láthatja és megőrizheti emléket azon fogadtatásnak, melyben őt a császár és császárné Párisban részesítették.”

— Mintán elhatározott, hogy a pápai államban levő francia megszálló hadtest redukáltatni fog, egy jan. 29. kelt császári rendelet szerint: De Failly osztálytábornok, a császár hadsegéde, a gyalogság comitéjának elnöke, a római megszálló hadtest parancsnoka, visszatér Franciaországba s itt elfoglalja előbbi tisztét, mint a császár hadsegéde.

— A sajtótörvényt, mint a törvényhozó-test vitái mutatják, s conservatív párt nem fogja megbuktatni. De csak pár nap előtt is még kétes volt a dolog a különösen különös hírek voltak forgalomban. Némely lapok írták, hogy a vidéki sajtó követségét fogadta a császár, mely azért ment hozzá, hogy a fennálló rend megtartását kérje. A császár erre azt felelte volna, hogy a kamara neki

szolgálatot tenne, ha a törvényt visszavetné. A mint a „France” írja, a császár éppen ellenkezőleg szólt.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Gróf Mikó Imre, magyar kir. miniszter, ő nagyméltóságát általános közrészvétet ébresztő nagy csapás érte. Alig pár éve veszté el szép reményű egyetlen fiát az első ifjúság legszebb korában, s most a kéréltetlen halál leányát, gróf Teleki Károlyt, ragadta el. Mély részvéttel közöljük itt szomorú jelentését:

Széki gróf Teleki Károly bánatos férj, maga; vesztességüket sejteti sem tudó kisdéd gyermekei: Imre, Mihály és még névtelen csecsemő fia; hidvégi gróf Mikó Imre, édes atya; gróf Mikó Anna, élethen maradt egyetlen testvér és minden rokonok nevében megkeseredett szívet tudatja, hogy szeretett hű neje, gyermekeinek páratlan jószágú édes anyja, a vesztéstől lesúlytott édes atyának ritka kedvességű leánya, s gyöngéd szívű testvér és rokon hidvégi gróf Mikó Mária nics többé!!! Alig egy hétig tartó rohamos láz, folyó hó 9-kén esti 6 órakor, ragadta el a 25 éves viruló ifjú hölgyet és 7 évig boldog nőt. Midőn a család megkönynyebült szívvél szerencsésen túlhaladtoknál vélte azokat a válságos napokat, melyekben az anya élete áll kockán az ujjonnan nyert életért; midőn már ajkaikon lebegett a hálalma ahoz, a ki adja és meg is tartja az életet: akkor kelle örömlüknek mély bánatra fordulni. A lábbadozó édes anya nem hagyá magát elszakasztatni súlyos nyavalyától ostromlott egyik gyermekétől és az aggodalom, a nyugtalanság több volt, mintsem, a csak iménti tetemes rázkodás után, az életerő kibírhatta volna. Némely igazolni kelle az írás e szavait: „abban van az igaz szeretet, a ki életét adja másokért!” Ez az élet pedig kimondhatlan becses vala! Gyöngéd nemes szíve, tiszta szép lelke, nyájas megnyerő modora mindenkit vonzott; önzetelen ragaszkodó szeretete volt övének drága kineve. Mélyen tátonag a seb, melyet a vesztés a férj, az édes atya, a testvér szívére ejtett, mélyebben, mintsem egy egész élet is behegeszthetné. Hült tetemei folyó hó 12-kén, d. u. 3 órakor, felettük tartandó rövid ima után, kísértetnek a köztemetőben levő gróf Mikó család sírjából. Nyugodjanak esendesen!!! Kolozsvárt, február 10-kén, 1868.

— Király ő Felsége, pesti lapok szerint, a napokban volt Bécsbe utazandó, honnan nemsokára ismét Buda Pestre tér, s a Felsége asszony lebegetése alatt felváltva Pesten s Bécsben fog időzni; kihallgatások nem adatnak, miután a magyar fővárosban mulatás nem tekinthető hivatalosnak. — A királyi gyermekek is lejönek a napokban, de Pesten mulatásuk alig fog hat bétre terjedni, midőn a francia császári pár fogja meglátogatni Magyarországon fővárosában a magyar királyi párt.

— Királyné ő Felsége egyszerre 9 magyar lapot rendeltetett meg a napokban magának.

— Mint Bécsből e hó 8-ol távirják, Kálai Benjamin belgrádi főconsull s politikai ügyviselővé nevezetett ki.

— A vasuti-kölcsönre az alsírás eredménye csaknem 100 millió frank.

— Az erdélyi főhadparancsnokság, az „U.” szerint, Nagy-Szebenből K. Fehérvárra tételnék át.

— A szász nemzeti egyetem közlebbi ülésében a szászok egy felirata tárgyalatott, melyben 2 milliónyi kölcsön megkötésére az egyetem jóváhagyása kéri.

— Az iparos olvasó-egylet javára mult szombaton rendezett táncvigalom a legjobban titott ki. 400-nál több jegy kelt el, s néhány a rendezőn felül; például a bálban is részt vett kir. biztos úr jegyét ez alkalommal is gazdagon fizette. — A mulatság kiválóság viradig tartott.

— A közlebbi követválasztás után elkövetett botrányok elkövetői ellen a vizsgálat javában foly, eddig mintegy 60 tanu idézetett meg.

— A helybeli kereskedő ifjak folyó hó 15-kén tartandó táncvigalmukra háziasszonyul báró Bornemisza Károlyt 6-át nyerték meg.

— A zágrábi tartománygyűlésben felolvastatván a felirat átnyújtásával megbízott küldöttség jelentése, a tartománygyűlés elnapoltatott egészen akkoráig, midőn a Pestre menő regnicolaris deputatio küldetését befejezte.

— A „Vadász és Versenylap” vezetőjét gróf Lázár Kálmán vette át, mivel, hitünk szerint, a közhasznú vállalat jövője eléggé biztosítva van.

— A Kisfaludtársaság e hó 5-én tartott közgyűlést b. Kemény Zsigmond nyitotta meg. A megíto beszéd után Tóth Kálmán másodtitkár olvasta a titkári jelentést a társaság mult évi működéséről. A megíto beszéd valamint a titkári jelentés melegen emlékezett meg: Pákh, Bérczy és Erdélyi elhunytáról. Erre Szilgietti felolvasta Zichy Antal emlékbeszédét Bérczy Károly felett. Azután Dalmady Győző következtet a „szerelem”-ről írott lyrai költeményével. Az ötödik tárgya Dux Adolff volt e cím alatt: „A színészet mint közügy, különös tekintettel a népsziműre.” Erre következett a gyűlés legérdekesebb tárgya: Gyulai Pál satyrája. A népszerűségről. Gyulai megérdemelt tapsban részesült. Satyráját költői remeknek mondják. Következtet Greguss a „Szózat tudósainkhoz” című műve; mely után a „Szökevények” buszár tréfa Arany Lászlótól jött. Végül jelentést tétetett a mult évi pályázatok eredményéről. A „beszély elmélete” di-át (40 arany) P. Szathmáry Károly, a költői műforeitás jutalmát (20 arany) Győry Vilmos nyerte.

— A sétatéri részvénytársulat közlebbi közgyűlésén határozatba ment minden részvény (60 ft) után 6 ft osztalék adassék ki, fennhagyatván minden részvényesnek a jog, hogy osztalékát a sétatéri egyet alapítókének gyarapítására bennhagyja. Azok, kik részvényüket be nem fizették, osztalékot nem kapnak, hanem a rájuk eső osztalék az alapítóke gyarapítására marad. 100 részvényes levén a kiosztandó 632 ftból 32 ft az 1868-iki folyó kiadásokra hagyatott benn. Elhatározott, hogy a részvényhátalékosok befizetett részletfizetések különbeni elvételére terhe alatt részvényeinek 3 hó alatt leendő befizetésére felosztalékosnak. Az osztalék kiadásának határideje idei jul. 1-seje. A kiosztott 6 választmányi tag helyébe a következők lőnek megválasztva: Schütz János, Pál Sándor, Tompa János, Tauffer János, b. Bánffy Kálmán, Haller Károly. Haller Károlynak az ügy körüli buzgalmaért jegyzőkönyvileg elismerés szavaztatott.

— Bál kronika. A farsang utórsze kitesz magáért. E hó 13-án álarozos bál, 15-én a kereskedők, 18-án jogász bál, 20-án álarozos, 22-én a társalkodó és 25-én befejezősül a carneval.

— (Beküldetett.) Pár szó az „Unio” 12. számában cikke szerzőjéhez a kolozsvári képviselő választásról. Őn a hatóságok a sajtóval zavargások ötlethöz nyíltan vádolja; de nem tudja, vagy tudni nem akarja, hogy magának a választásnak csendes lefolyása egész az urna lepecsételéséig és biztos elhelyezéséig, az izgalmak kényes jelenetel közt, csakugyan a hatóság elővigyázó tapintatos intézkedéseinek volt leginkább köszönhető, — nem tudja, hogy a szombati zavargásnak a katonaság föllépése nélküli lecsendesítésében közvetve a hatóság is részt vett, s vasárnap, midőn az már el nem kerülhetett volt, a csendőrség is óvatossá működött, — nem tudja, hogy hétfőn este hasonló jeleneteket ugyanazon óvatos működés fojtott el. „Zavargások történetek nagymértékben ekkor s ekkor itt-ott, de azokat a hatóság fegyveres erő alkalmazása által osztalatta szét; voltak ugyan sajnálható sérülések, egyike a sérülteknek életveszélyben forog, mit eléggé fájlatunk nem lehet, nagy az ingerültség polgárság és katonaság közt, de ez lassanként csendesülni fog. Éljen a hatóság erélye!” Ily jelentést bizonyára ön sem kívánt volna. Olvasta ön, kétség kívül, a „Közöny” ugyane tárgybeli cikkeit; hol itt ama méltatlan vád, melyet ön emelt a hatóság ellen? Megmutatta a „Közöny” ezen cikkeivel is, hogy a valódi mérsékeltesség s méltányosság közönye, mely csendesen ugyan, de biztosan hat, sokkal biztosabban, mint a mértéktelenség, a méltánytalanság, történetnek bár ezek maga a kormány (jól

nem értett) érdekébeni túlbuzgóságból. Egy választó polgár. *)

Nemzeti színház. Szerdán, febr. 5-kén: „Alvajáró.” E volt körülbelül ezen színházi idény legjobb operai előadása, melynek sikerere nagyban folyt be az, hogy ez este Gazdag „Elvino” szerepében tökéletesen betöltte helyét, s mindvégig bátran és nagyon szépen énekel, nemcsak, hanem mozdulataiban, taglejtésében és alakításában is a szokottnál több ügyességet fejtett ki, ez esteli sikeréért ki is tüntette a közönség; Gerecsnével, ki „Armina” szerepében ugy tapintatos és elegans játéka, mint izletes öltözéke; de főként gyönyörű, meghatóan szép éneke által tűnt fel, s kiválóan a zárjelenet remeket. Miskovics Irma is „Liza” szerepében ez este nemcsak szépen énekel, hanem arcajátékában is több élénkséget és kifejezést találtunk a szokottnál, s azért a kihívásoknak ő is méltó részese volt. Ödöry elrekezdő „Rudolfo gróf” szerepében, Mezei helyettesíté, s rőtönözött helyettesítőknek megjárta. Az erősített zenekar és az énekarok is összességük működtek. — Egy kérdés merül fel azonban mostaság minden operai előadásnál, s ez: Mi oka lehet annak, hogy a közönség oly ritkán élvezheti kedvencének, Nagyné Huber Idának kifogástalanul szép, behízelgő hangját? Olyan kérdés, melyre nem mi adhatunk feleletet.

Östörtök, febr. 6-kán: Shakespeareanak, Vajda és Egressy által fordított „III. Richard király” című tragoediája, melyben a czimszerepet Drágus adta. Ez kétségeltelenül egyike a legbajosabb nagy alakító tehetséget és lélektani tanulmányt igénylő szerepeknek, s egyike azoknak, melyre Drágus, ugy látszik, hogy komoly tanulmányt fordított, s a számos kihívás és lelkes éljezés, melyben részesült, teljesen kiérdemelt volt. Azonban a rendezőség hibájául kell feltudnunk azt, hogy e jeles darab előadását éppen ez estére tette, midőn a „nő-egyleti bál” a közönség egy nagy részét visszatartotta a megjelenéstől, aztán még arra is figyelmeztetjük az igazgató urat, hogy jó lenne egy néhány spadonra, ha már másképpen nem lehet, fából, vagy pléből készültre is szert tennie, mert nagyon ferdén veszi ki magát, midőn a lovagok, harcziás lordok és ezredvezető hősök fegyvertelenül, tűres kézzel jelennek meg az udvarnál és a csatatéren is.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázat. B. Szolnokmegye egy erdőszi állomásra ápril végéig. — Alsó-Fehérmegyében egy alorosi állomásra márcz. 10-ig. — N. Erődyen postamesteri állomásra febr. 23-ig.

Árverések és árlejtések. N. Szebenben az orsz. tébolydához szükséges kellékek fedezésére árlejtés febr. 29-én. — K. Fehérvárt Kovács Péternek hagyatéka febr. 14 és 28. — Tordamegyében Aljáraban 6 hold kaszáló febr. 25, márcz. 26. — A tordai kincstári jószág 6 évre haszonbérbe febr. 20. — M. Várhelyt Soos Dénes fekvő május 2, jun. 6. — Sz. Udvarhelyen Bögözi Veres István telke márcz. 26, ápril 27.

*) E cikkekese kiadását pár napig felfüggesztettük volt, de végre is nem tagadhatjuk meg a nélkül, hogy azon vád alá ne esünk, miszerint a hatóság magatartása feőlő barátságosabb telfogásból eredő véleményt elnyomni kívánjuk. Mi a főkapitány helyzetét szemben a tulajdonosokkal elég kényesnek, s azon körülményt, hogy vér nem folyt, végre is elég szerencsésnek találtuk, hogy érintetlen hagyjuk azon kérdést: vajlon elegendő tettei feladatának, s általában tehetett volna-e többet a hatóság? Tekintetbe vetjük, hogy városi rendőrségünk szervezete a lehetőségig primitív, s nem levén biztos adamlak, ha vajlon történt-e a hatóság részéről megróvást érdemi mulasztás, tehát mindazon okoknál fogva méltányosnak találtuk ítéletet nem mondani. Most sem mondunk, sőt egyszerűen kifejezzük reményünket, hogy rendőrségünk a város méltósága és érdekéhez képest szerveztetni, s főkapitányunk törekedni fog arra, hogy a közrend erélyes fennartása által megfeleljen a közbizalomnak. Szerk.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Febr. 10-én: 5% Metaliques 100 ft 57.25. 5% Nemzeti kölcsön 100 ft 66.30. Kamat 58.60. 1860. Kölcsön 84.40. Bankrészvény 707. Hitelintézeti részvény 200 ft 187.90. London 10 ft 10. 100 ft 23 1/4 kr 117.30. Ezüst 115.25. Cs. királyi arany 5.58.

Február 8-án: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 70.50. Erdélyi 66.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

D. sz. 47.

1868.

Csöd.

Az eddigi plébános halála következtében, a Besztercevidékre kebelezett magyar ajkú Zselyk közegheli ágostai hitvallású plébánia, évi 840 o. é. forint jövedelemmel, megürült. Választóképess, akademikus hitűdösök sziveskedjenek a zselyki egyháztanácsal történt előleges értekezés után f. év február 21-ig jelentkezni.

Besztercezen, február 6-án, 1868.

az ágostai hitvallású kerületi egyháztanácsnál.

NEM HIVATALOS

Hirdetmény.

(35) A néhai báró Gerliczy Albert hagyatéka tömegéhez tartozó mibáczfalvi jószág a hozzá tartozó Orbázsán és O. Csesztvén fekvő részekkel és régálékkal együtt 1868 április 24-től kezdve hat egymásután következő évre haszonbérbe adandó; — haszonbérleti öhajjók bővebb felvilágosást nyerhetnek h. ügyvéd Groisz Nándornál Kolozsvárt.

Kolozsvárt, február 3-kán, 1868.

Sérvben szenvedőknek igen figyelemre méltó.

A híres sérv-balszam, melynek magas értéke még Párisban is elismertetett s a mely sok orvosi tekintélyek által meg lön próbálva, és a mely sok ezer esetben szeren-

csés gyógyulást eszközölt, minden időben levél által megrendelhető egyenesen aló rotnál, skatulyája 4 ftjával o. é. készpénz beküldés mellett, mivel postai utánvétel nem történhetik.

(30) Nem nagyon régi sérvnél elég egy skatulya.

Kr. J. J. Eisenhut Gaishan, St. Gallen mellett, (Svájcz.)

(34) (1—2)

Hirdetmény.

A néhai gr. Kemény Sámuel örökösei tulajdonát képező sajo-udvarhelyi fő- és hozzá tartozó részjóságok a Vajda-szentiványi fő- és ehez tartozó részjóságok, továbbá: a nagy-sajói fő- és hozzá tartozó részjóságok, végül a mező-szent-mártoni fő- és hozzá tartozó részjóságok 1868 Szentgyörgy napjától számítva haszonbérbe adandók; — haszonbérleti kívánók 1868 mártius 1-8 napjáig jelentkezhetnek h. ügyvéd Groisz Nándor unál Kolozsvárt, hol egyszersemind a haszonbéri feltételek is megtekinthetők. Kolozsvárt, 1868 február 7 kén.

STEIN JÁNOS könyvkereskedeseben Kolozsvárt kapható:

Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg-illeték táblákkal, a kolozsvári cs. kir. levél- és szekérposta, távirda, valamint a Binaszi gyorskocsi menetrendével ellátva.

Különös tekintettel hivatali használatra

Ára 30 kr. o. é.

Melléklet: TAUFFER FERENCZ Vetemény és virágmagvainak árjegyzéke.